

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
75 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2015

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент
Одеська національна академія харчових технологій

Ринок цінних паперів (ЦП), або фондовий ринок, є багатофункціональною системою, яка сприяє акумулюванню капіталу для інвестицій у виробничу та соціальну сфери, структурній перебудові економіки, підвищенню добробуту громадян за рахунок володіння ЦП.

Фондовий ринок поділяється на первинний та вторинний. Первинний ринок цінних паперів – це сукупність правовідносин, пов'язаних з емісією і розміщенням цінних паперів, вторинний ринок – це сукупність правовідносин, пов'язаних з обігом цінних паперів.

В Україні у цивільному обороті можуть бути такі групи цінних паперів: пайові (акції, інвестиційні сертифікати, сертифікати фонду операцій з нерухомістю, акції корпоративного інвестиційного фонду); боргові (облігації підприємств, державні облігації України, облігації місцевих позик, казначейські зобов'язання України, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі тощо); іпотечні цінні папери; приватизаційні цінні папери; похідні цінні папери (опціонні, ф'ючерсні, форвардні контракти тощо).

Операції на фондовому ринку можуть здійснюватися на фондових біржах і на позабіржовому ринку. В Україні на сьогодні діють 10 фондових бірж, але більше за 90 % обсягів торгів припадає на біржі «Перспектива» і «ПФТС».

Основним завданням фондового ринку є залучення капіталу – вільних грошей, накопичень фізичних осіб, юридичних осіб, муніципальних, регіональних та інших господарських структур. Залучені гроші вкладаються в різні цінні папери або кредитують різні організації. Підприємства, в свою чергу, можуть бути інвесторами для інших організацій шляхом придбання їх акцій або облігацій державних структур.

ФР України активно розвивається, особливо в останні роки. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» у першій редакції був прийнятий у червні 1991 р., нову редакцію було прийнято у 2006 р., і в наступні роки в нього вносились деякі зміни. Перший етап розвитку ФР пов'язують з масовою приватизацією об'єктів – малих, середніх підприємств – у 1995-1997 рр. На сьогодні приватизацію пройшли достатньо крупні підприємства.

Незважаючи на несприятливу зовнішню кон'юнктуру, вітчизняний фондовий ринок у 2010-2013 рр. році демонстрував позитивну динаміку. За даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), обсяги торгів перевищували ВВП; зростала частка біржової торгівлі; зростали капіталізація лістингових компаній та співвідношення капіталізації до ВВП, що свідчить про підвищення вартісної оцінки компаній, акції яких пройшли процедуру лістингу та занесені до біржового реєстру організаторів торгівлі. В таблиці наведено основні показники діяльності фондового ринку України за 2010-2013 рр.

Таблиця – Основні показники діяльності фондового ринку України у 2010-2013 рр.

Показники	2010	2011	2012	2013
ВВП, млрд грн	1082,57	1316,6	1408,89	1454,93
Обсяг торгів на ринку ЦП, млрд грн	1537,79	2171,1	2530,87	1676,97
Обсяг торгів на ринку ЦП / ВВП, %	142,05	164,91	179,64	115,27
Обсяг торгів на біржовому ринку, млрд грн	131,29	235,44	263,67	474,63
Частка торгів на біржовому ринку до загального обсягу торгів на ФР, %	8,54	10,85	10,42	27,64
Капіталізація лістингових компаній, млрд грн	171,76	179,86	275,0	350,0
Обсяг капіталізації / ВВП, %	15,87	13,66	19,52	24,06

Подальше зростання фондового ринку України суттєво залежить від стану економіки країни, її макропоказників. Найбільшим фондовим ринком світу за вартістю акцій, що обертаються на фондових біржах, є фондовий ринок США. Співвідношення капіталізації лістингових компаній, акції яких обертаються на фондових біржах, до номінального валового внутрішнього продукту ВВП, %, у 2012 р. становило: у США 114,9 %, Великій Британії – 122,2 %, Індії – 68,6 %, Франції – 69,8 %, Китаї – 44,9 %, Росії – 43,4 %, Німеччині – 43,4 %, Польщі – 36,3 %.

Показник капіталізації, акціонерний капітал вважаються ключовими показниками розвитку фондового ринку та фінансової системи країни. Хоча біржовий ринок України розвивається, але він ще далекий до показників провідних фондових ринків світу. Співвідношення капіталізації лістингових компаній, акції яких обертаються на фондових біржах, до номінального валового внутрішнього продукту ВВП становило в Україні у 2013 р. лише 24,06 %.

Важливим аспектом діяльності фондового ринку є його інвестиційна складова. За оцінками американських фахівців, на фондовому ринку США лівова частина торгів відбувається не з метою довгострокових інвестицій, а з метою отримання миттєвих доходів, тобто за рахунок спекуляцій. Однією з причин такого становища є високий рівень інвестицій у фонди спільного інвестування, пенсійні фонди тощо. Менеджмент таких структур зацікавлений в отриманні високих прибутків, яких намагаються здобути за рахунок вкладень у високоліквідні цінні папери з високою ціновою маржею.

Такі ж тенденції спостерігаються і на українському фондовому ринку. Аналіз даних НКЦПФР за 2013 р. свідчить, що обсяги торгів на первинному ринку становили лише

14,606 млрд грн, на вторинному – 448,825 млрд грн, тобто 3,15 % і 96,85 % – відповідно. Саме на первинному ринку в основному здійснюється емісія ЦП з метою залучення інвестицій на довгостроковий термін. В цілому визначити частку довгострокових інвестицій в загальному обсязі торгів на ринку ЦП достатньо складно. НКЦПФР у своїх річних звітах наводить такі дані: залучення інвестицій в економіку України за рахунок довгострокових ЦП у 2012 р. становило 67,23 млрд грн, а довгострокові кредити дорівнювали 100,97 млрд грн; у 2013 р. ці показники становили 106,70 млрд грн і 85,76 млрд грн – відповідно. Отже, інвестиції за рахунок довгострокових інструментів ФР перевищили кредитні інвестиції банків, що свідчить про позитивні зміни в роботі фондового ринку. Але в цілому ці дані дуже скромні на фоні загального обсягу торгів цінними паперами на ринку.

Таким чином, слід відмітити, що на фондовому ринку України відбуваються позитивні процеси, але зовнішні фактори достатньо сильно впливають на його діяльність, що спостерігалось у 2013 р. і особливо у 2014 р.: обсяги торгів знижувалися, за структурою продажів перевагу мали державні облігації, обсяги торгів акціями і корпоративними облігаціями значно зменшилися, тому знижувалася і інвестиційна складова. Актуальною для фондового ринку залишається проблема залучення інвестицій з боку вітчизняних юридичних осіб, а також населення, і з боку нерезидентів. Важливим є і залучення прямих іноземних інвестицій.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

ДОСЛІДНИЦЬКЕ ПОЛЕ РУРАЛІСТИКИ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ Павлов О.І.....	225
СТАН І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ Басюркіна Н.Й.....	227
ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ БЕЗПЕКИ ВІТЧИЗНЯНОЇ М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ ВИМОГАМ ЄС Берегова Т.А.....	229
МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Вігуржинська С.Ю.....	231
РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ Самофатова В.А.....	232
ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПРОВІДНИХ АГРОХОЛДІНГІВ УКРАЇНИ Дідух С.М.....	233
ПРО ОПТИМІЗАЦІЮ ПОЄДНАННЯ РІЗНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ Колесник В.І.....	235
ОЦІНКА СТАНУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНИ Крупіна С.В.....	236
ФАНДРАЙЗИНГ І КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК Свистун Т.В.....	238
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Кулаковська Т.А.....	240
СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОЗНАК, ПРИТАМАННИХ СТАДІЯМ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА Волкова С.Ф., Фрум О.Л.....	242
ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ Лобоцька Л.Л.....	243
«ПРАВО НА ХАРЧУВАННЯ» В УМОВАХ ІНФЛЯЦІЇ Меліх О.О.....	245
ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ Магденко С.О.....	246
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ПО УПРАВЛІННЮ ЕКОНОМІЧНИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ Шалений В.А.....	248
СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА Яблонська Н.В.....	250

СЕКЦІЯ МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ

ЗНАЧИМІСТЬ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У QFD- МЕТОДОЛОГІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ НОВИХ ЗЕРНОВИХ ПРОДУКТІВ Мардар М.Р., Жигунов Д.О., Устенко І.А., Голубєва М.М.....	251
ЗМІСТОВНЕ ПРОЕКТУВАННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ (НА ПРИКЛАДІ ІГРИСТОГО ВИНА) Брайко М.Г., Голубьонкова О.О.....	253
ПРОСУВАННЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ ЗА ДОПОМОГОЮ ONLINE-МАРКЕТИНГУ Кордзая Н.Р.....	255
PEST-АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА КОМБІКОРМІВ ДЛЯ ДЕКОРАТИВНОЇ ТА СПІВУЧОЇ ПТИЦІ Мардар М.Р., Бордун Т.В., Кручек О.А., Пономаренко Т.....	257
АНАЛІЗ ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА МАКАРОННИХ ВИРОБІВ Устенко І.А., Кручек О.А.....	259
АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ Голубьонкова О.О., Маштакова І.О.....	261
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОСУВАННЯ ПОСЛУГ НА РИНОК Голубьонкова О.О., Пашенко Ю.Ю.....	263

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
20 – 24 квітня 2015 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Члени колегії:

Бельтюкова С.В., д.х.н., професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Волков В.Е., д.т.н., доцент

Гладушняк О.К., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Павлов О.І., д.е.н., професор

Станкевич Г.М., д.т.н., професор

Савенко І.І., д.е.н., професор

Ткаченко Н. А., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор